

POLSKA

1944 / 45 – 1989

Studia i Materiały 15

POLSKA

1944 / 45 – 1989

Studia i materiały 15

**Instytut Historii PAN
Warszawa 2017**

<http://rcin.org.pl>

REDAKCJA:

Tomasz Szarota (redaktor naczelny), Hubert Wilk (sekretarz redakcji), Jerzy Eisler, Dariusz Jarosz, Krzysztof Kosiński, Tadeusz Wolsza

RADA REDAKCYJNA:

Jędrzej Chumiński (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), Antoni Dudek (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), Andrzej Friszke (Instytut Studiów Politycznych PAN), Paul Gradwohl (Uniwersytet Warszawski), Padraic Kenney (Indiana University, USA), Marcin Kula (Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie), Miklós Mitrovits (Magyar Tudományos Akadémia, Węgry), Andrzej Paczkowski (Instytut Studiów Politycznych PAN), Anna Pelka (Historisches Seminar der LMU Abteilung Neueste Geschichte und Zeitgeschichte), Dušan Segeš (Historickýústav SAV, Słowacja), Rafał Stobiecki (Uniwersytet Łódzki), Bożena Szaynok (Uniwersytet Wrocławski), János Tischler (Węgierski Instytut Kultury, Węgry), Marek Wierzbicki (IPN), Rafał Wnuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Anna Wolf-Powęska (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Wadim Wołobujew (Rosyjska Akademia Nauk, Rosja)

ADRES REDAKCJI:

Instytut Historii PAN, Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa, tel./fax 22 831 36 43
e-mail: ihpan@ihpan.edu.pl
www.polska-ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2017
Printed in Poland

e-ISSN 2450-8365

p-ISSN 2450-8357

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: www.polska-ihpan.edu.pl

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Tłumaczenie streszczeń

Grażyna Waluga & Autorzy

Projekt okładki: Marek Kreusch

Opracowanie redakcyjne: Małgorzata Świerzyńska

Skład i łamanie: Dariusz Górski

Wydawca: Instytut Historii PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00-272 Warszawa

tel. 22 831 02 61 w. 44

e-mail: wydawnictwo@ihpan.edu.pl

<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

Druk i oprawa: Fabryka Druku

Spis treści

HISTORIA ZDROWIA I CHOROBY

W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ PO 1945 ROKU

- Paweł Grata**, Od Drugiej Rzeczypospolitej do Polski Ludowej. Ewolucja systemu ochrony zdrowia w Polsce w latach 1944–1950 5
- Petr Svobodný**, Medical Faculties or Medical Academies? Czechoslovak Plans and Discussions in the 1950s 25
- Dariusz Jarosz**, Zanieczyszczenie wód i powietrza w Polsce w latach 1945–1970 jako problem władzy i społeczeństwa 37
- Jarosław Dulewicz**, Postawy i reakcje polskiego społeczeństwa wobec zanieczyszczenia środowiska naturalnego w kraju (1971–1989) 79
- Ewelina Szpak**, „Kiedy pada słowo rak, ludzie zaczynają mówić szeptem”. Społeczna historia raka w Polsce po 1945 roku 97
- Sebastian Ligarski**, Ogłoszenia drobne z lat 1945–1949 jako informator o zdrowiu i chorobach na Śląsku 109
- Paweł Fiktus**, Prawno-społeczna pozycja felczera w Polsce w latach 1945–1989 ... 127
- Tadeusz Wolsza**, Choroby i ich leczenie w stalinowskich więzieniach i obozach w Polsce w latach 1944–1956 149
- Anna Maria Jackowska**, Działalność antyalkoholowa Józefa Romana Rybickiego – szkic do biografii 171
- Sylwia Kuźma-Markowska**, Walka z „babkami” o zdrowie kobiet: medykalizacja przerywania ciąży w Polsce w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku 189
- Anna Dobrowolska**, Problem, którego miało nie być. Język milicyjnych dokumentów poświęconych prostytucji w latach 1956–1969 217

V A R I A

- Natalia Jarska**, Krótki kurs historii „kobiet”. Kobiety w języku partii komunistycznej w Polsce 1945–1989 241
- Jarosław Pałka**, Generał Zygmunt Duszyński – dowódca polskiego frontu nadmorskiego. Zarys biografii 261
- Krzysztof Tarka**, Zanim został ministrem. O kontaktach Ryszarda Zakrzewskiego z wywiadem PRL 315

Milena Bykowska-Witowska , Zdjęcia lotnicze i materiał DNA w procesie identyfikacji skazanych na karę śmierci i rozstrzelanych w Polsce w latach 1944–1956 – zarys problematyki	337

Ź R Ó D Ł A

Bartłomiej Kapica , Spotkanie Adama Michnika z Antonio Rubbim, przedstawicielem Włoskiej Partii Komunistycznej, w listopadzie 1976 roku	353

ARTYKUŁY RECENZYJNE

Michał Przeperski , Katalog zmarnowanych szans. Wokół książki Tomasza Chrząstka <i>Na kulturalnym froncie. Analiza zawartości tygodnika „Nowa Kultura” 1950–1963</i>	361
Krzysztof Kosiński , Próba synkretyzmu katolicko-socjalistycznego. Piotr H. Kosicki, <i>Personalizm po polsku. Francuskie korzenie polskiej inteligencji katolickiej</i> . . .	375

RECENZJE

Mariusz Mazur, Sebastian Ligarski, <i>Cywilizacja komunizmu. Odmiana nadwiślańska 1944–1956 (Michał Studniarek)</i>	391
Karolina Bittner, <i>Piosenka w służbie propagandy. Festiwal Piosenki Żołnierskiej w Kołobrzegu 1968–1989 (Tomasz Leszkowicz)</i>	400
Wykaz skrótów	407

Wykaz skrótów

AAN	- Archiwum Akt Nowych
AIPN	- Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AK	- Armia Krajowa
AKSP	- Archiwum Komendy Stołecznej Policji w Warszawie
AMON	- Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej
APKat.	- Archiwum Państwowe w Katowicach
APWr.	- Archiwum Państwowe we Wrocławiu
ASG	- Akademia Sztabu Generalnego
b.d.	- bez daty
b.d.d.	- bez daty dziennej
b.m.w.	- brak miejsca wydania
b.pag.	- bez paginacji
BP	- Biuro Polityczne
BU	- Biuro Udostępniania Instytutu Pamięci Narodowej
BUW	- Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego
CAW	- Centralne Archiwum Wojskowe
CDU	- Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna Niemiec (niem. <i>Christlich Demokratische Union Deutschlands</i>)
CKZ	- Centralny Komitet Zagraniczny
COP	- Centralny Obóz Pracy
CRZZ	- <i>Centralna Rada Związków Zawodowych</i>
CUGW	- Centralny Urząd Gospodarki Wodnej
CUP	- Centralny Urząd Planowania
CZW	- Centralny Zarząd Więziennictwa
DPanc	- Dywizja Pancerna
DS	- Druki Sejmowe
DSZ	- Delegatura Sił Zbrojnych
DZ	- Dywizja Zmechanizowana
Dz.U.	- Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
FIG, APCI	- Fondazione Istituto Gramsci, Archivio del Partito Comunista Italiano
FPK	- Francuska Partia Komunistyczna
FPŻ	- Festiwal Piosenki Żołnierskiej w Kołobrzegu
GAP	- Główne Archiwum Policji
GIS	- Główny Inspektorat Szkolenia
GOP	- Górnośląski Okręg Przemysłowy

GR BUW	- Gabinet Rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
GUKPPiW	- Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk
GUS	- Główny Urząd Statystyczny
GZI WP	- Główny Zarząd Informacji WP
GZP	- Główny Zarząd Polityczny
IPN-KŚZpNP	- Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
k.k.	- Kodeks karny
KC PZPR	- Komitet Centralny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
KdSR	- Komitet do Spraw Radiofonii
KGMO	- Komenda Główna Milicji Obywatelskiej
KIK	- Klub Inteligencji Katolickiej
KOK	- Komitet Obrony Kraju
KPP	- Komunistyczna Partia Polski
KPZR	- Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego
KRKP	- Krajowa Rada Kobiet Polskich
KRN	- Krajowa Rada Narodowa
KUL	- Katolicki Uniwersytet Lubelski
KW	- Komitet Wojewódzki
LK	- Liga Kobiet
LOP	- Liga Ochrony Przyrody
LWP	- Ludowe Wojsko Polskie
MBP	- Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
MDK	- Międzynarodowy Dzień Kobiet
MGiE	- Ministerstwo Górnictwa i Energetyki
MGK	- Ministerstwo Gospodarki Komunalnej
MKPG	- Miejska Komisja Planowania Gospodarczego
MO	- Milicja Obywatelska
MON	- Ministerstwo Obrony Narodowej
MP	- Monitor Polski
MRN	- Miejska Rada Narodowa
MSW	- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MZ	- Ministerstwo Zdrowia
MŻiGW	- Ministerstwo Żeglugi i Gospodarki Wodnej
NIK	- Najwyższa Izba Kontroli
NOT	- Naczelna Organizacja Techniczna
NRD	- Niemiecka Republika Demokratyczna
OBOPiSP	- Ośrodek Badania Opinii Publicznej i Studiów Programowych
ODiZP	- Ośrodek Dokumentacji i Zbiorów Programowych
OK FJN	- Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu
OP	- Obóz Pracy
PAN	- Polska Akademia Nauk
PIOW	- Państwowa Inspekcja Ochrony Wód
PKB	- Państwowa Komisja Bezpieczeństwa
PKPG	- Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego
PKWN	- Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
PPR	- Polska Partia Robotnicza
PPS	- Polska Partia Socjalistyczna
PRW NiD	- Polski Ruch Wolnościowy Niepodległość i Demokracja

PTL	- Polskie Towarzystwo Leśne
PWRN	- Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej
PZPR	- Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
RFN	- Republika Federalna Niemiec
RWPG	- Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej
SB	- Służba Bezpieczeństwa
SKP	- Społeczny Komitet Przeciwalkoholowy
SL	- Stronnictwo Ludowe
SN	- Stronnictwo Narodowe
SPK	- Stowarzyszenie Polskich Kombatantów
SU	- Sejm Ustawodawczy
TAP	- Teczeki Akt Personalnych
TOW	- Tajna Organizacja Wojskowa
TRJN	- Tymczasowa Rada Jedności Narodowej
UB	- Urząd Bezpieczeństwa
UMCS	- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
UMK	- Uniwersytet Mikołaja Kopernika
URM	- Urząd Rady Ministrów
URM	- Urząd Rady Ministrów
UW	- Układ Warszawski
UW Śl.-Dąbr.	- Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski
UW Wr.	- Urząd Wojewódzki Wrocławski
WGW	- Wydział Gospodarki Wodnej
WGWiOP	- Wydział Gospodarki Wodnej i Ochrony Powietrza
WiN	- Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”
WP	- Wojsko Polskie
WPK	- Włoska Partia Komunistyczna (Partito Comunista Italiano)
WRN	- Wojewódzka Rada Narodowa
WSW	- Wojskowa Służba Wewnętrzna
ZG	- Zarząd Główny
ZLP	- Związek Literatów Polskich
ZMP	- Związek Młodzieży Polskiej
ZSRR (ZSRS)	- Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Sowieckich)

POLSKA

1944 / 45 – 1989

<http://rcin.org.pl>